Документ подписан простой электронной подписью
Информация о владельце:
ФИО: Сыров Игорь Анатольевич
Должность: Директор
Дата подписания: 30.10.2023 15:13:17
Уникальный программный ключ:
b683afe664d7e9f64175886cf9626a198149ad36

СТЕРЛИТАМАКСКИЙ ФИЛИАЛ
ФЕДЕРАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО
УЧРЕЖДЕНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
«УФИМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ»

Факультет ***Башкирской и тюркской филологии***
Кафедра ***Татарской и чувашской филологии***

Оценочные материалы по дисциплине (модулю)

дисциплина ***Родная (татарская, чувашская) диалектология***

Блок Б1, часть, формируемая участниками образовательных отношений, Б1.В.15
цикл дисциплины и его часть (обязательная часть или часть, формируемая участниками образовательных отношений)

Направление

44.03.05 ***Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)***
код наименование направления

Программа

Родной (татарский, чувашский) язык и литература, Иностранный язык

Форма обучения

Очная

Для поступивших на обучение в
2023 г.

Разработчик (составитель)
кандидат филологических наук, доцент
Мукимова Н. А.
ученая степень, должность, ФИО

Стерлитамак 2023

1. Перечень компетенций, индикаторов достижения компетенций и описание показателей и критериев оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю) 3
2. Оценочные средства, необходимые для оценки результатов обучения по дисциплине (модулю)..6
3. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю), описание шкал оценивания 14

1. Перечень компетенций, индикаторов достижения компетенций и описание показателей и критериев оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)

Формируемая компетенция (с указанием кода)	Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине (модулю)	Показатели и критерии оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)				Вид оценочного средства
1	2	3	4				5
			неуд.	удовл.	хорошо	отлично	
ПК-2. Способен выделять структурные элементы, входящие в систему познания предметной области (в соответствии с профилем и уровнем обучения), анализиров	ПК-2.1. ПК-2.1. Выделяет и анализирует единицы различных уровней языковой системы в единстве их содержания, формы и функций, явления разных уровней литератур	Обучающийся должен: знать задачи диалектологии и ее связь с другими науками; необходимые диалектологические понятия и термины; классификации татарских диалектов; фонетические, лексические, грамматические особенности	Фрагментарные знания задач диалектологии и ее связи с другими науками; необходимых диалектологических понятий и терминов; классификации татарских диалектов; фонетических, лексических, грамматических особенностей диалектов.	Общие, но не структурированные знания задач диалектологии и ее связи с другими науками; необходимых диалектологических понятий и терминов; классификации татарских диалектов; фонетических, лексических, грамматических особенностей	Сформированные, но не содержащие отдельные пробелы в знании задач диалектологии и ее связи с другими науками; необходимых диалектологических понятий и терминов; Сформированные систематические знания задач	Сформированные систематические знания задач диалектологии и ее связи с другими науками; необходимых диалектологических понятий и терминов;Сформированные систематические знания задач диалектологии и ее связи с другими науками; необходимых диалектологических	Устный опрос, тест

ать их в единстве содержания, формы и выполняемых функций	ы как культурно-эстетического феномена в их структурном единстве и функциях	диалектов.		диалектов	диалектологии и ее связи с другими науками; необходимых диалектологических понятий и терминов	понятий и терминов	
	ПК-2.2.	Обучающийся должен: уметь связывать теоретические сведения о татарских диалектах с практическим анализом языковых фактов; различать диалекты и говоры, выделять их лингвогеографические особенности	Частично усвоенное умение применять теоретические сведения о татарских диалектах с практическим анализом языковых фактов.	В целом успешное, но не систематически осуществляемое умение применять теоретические сведения о татарских диалектах с практическим анализом языковых фактов	В целом успешное, но не содержащее отдельные пробелы в умении применять теоретические сведения о татарских диалектах с практическим анализом языковых фактов	Сформированное умение применять теоретические сведения о татарских диалектах с практическим анализом языковых фактов	Защита реферата
	ПК-2.3. ПК-2.2. Владеет	Обучающийся должен: владеть различными	Фрагментарное применение навыков	В целом успешное, но не систематическое	В целом успешное, но не содержащее	Успешное и систематическое применение навыков	Составление карты и лингвистичес

	навыками анализа и интерпретации литературных и языковых явлений в единстве содержания, формы и выполняемых функций	методами изучения диалектов; навыками исследования лингвогеографических карт; навыками составления лингвогеографических карт и схем; реализации полученных компетенций в преподавании родного языка в диалектных условиях.	владения различными методами изучения диалектов; навыками исследования лингвогеографических карт	применение навыков владения различными методами изучения диалектов; навыками исследования лингвогеографических карт	отдельные пробелы в применении навыков владения различными методами изучения диалектов; навыками исследования лингвогеографических карт	владения различными методами изучения диалектов; навыками исследования лингвогеографических карт	кого портрета говора

2. Оценочные средства, необходимые для оценки результатов обучения по дисциплине (модулю)

Перечень вопросов к устному опросу

1. Диалект һәм диалектология терминнары нинди телдән алынган, ул сүзләр элек нинди мәгънәләрдә кулланылганнар? Диалектология термины нинди кисәкләрдән тора? Ул кисәкләрнең мәгънәләрен билгеләгез. Лингвистик терминнар буларак диалект һәм диалектология сүзләре хәзер нәрсәне белдерәләр?
2. Диалектология тел белеменең нинди мәсьәләләрен өйрәнү, тикшерүдә мөһим роль уйный? Бу сорауга конкрет фактларга нигезлә¬неп җавап бирегез.
3. Диалектология тарих фәненең нинди мәсьәләләрен тикше¬рүдә мөһим роль уйный? Җавабыгызны конкрет фактлар белән дәлилләгез.
4. Диалектология белән фольклористика һәм әдәбият белеме арасындагы багланышларны аңлатыгыз. Бу багланышларны чагылдыра торган конкрет фактларны китерегез.
5. Диалектологиянең татар телен һәм әдәбиятын укыту өлкәсендә нинди әһәмияте бар? Җавабыгызны конкрет мисаллар белән дә¬лилләгез.
6. Татар әдәби теле кайсы диалектлар җирлегендә формалашкан? Аның нигезен кайсы диалект тәшкил итә? Ул диалектның нинди фонетик һәм морфологик үзенчәлекләре әдәби телнең нормалары игеп кабул ителгән?
7. Урта диалект турында гомуми мәгълүмат бирегез. Бу диалект вәкилләре Россиянең нинди республика, өлкә һәм шәһәрләрендә яшиләр?
8. Башкортстан территориясендә кайсы диалект вәкилләре яши? Аларның сөйләм теленә кыскача характеристика бирегез. Алар яши торган районнарны атап һәм картадан билгеләп чыгыгыз.
9. Диалектизмнар һәм аларның төрләре турында мисаллар китереп сөйләгез.
10. Көнбатыш Себер татарларының нинди этник компонентлардан формалашуларын аңлатыгыз.
11. Татар теленең диалекталь бүленүендә билгеләнә торган төп берәмлекләрне атап чыгыгыз, аларга билгеләмә бирегез, мисаллар китерегез.
12. Диалектология башка фәннәр белән нинди бәйләнештә тора?
13. Мишәр диалекты турында сөйләгез. Аның географик мәйданын билгеләгез. Бу диалект вәкилләре нинди республика һәм өлкәләрдә яшиләр?
14. Әдәби тел белән җирле диалектлар арасындагы төп аермалы үзенчәлекләрне билгеләгез.
15. Җирле сүзләр, фонетик һәм грамматик формаларның матур әдәбият әсәрләрендә нинди максатлар белән файдалануларын анлатыгыз. Кайсы язучыларның әсәрләрендә аларны күпләп очратырга мөмкин? Ул әсәрләрдән мисаллар китерегез.
16. Диалектология һәм мәктәпләрдә татар теле укыту методикасы.
17. Татар диалектологиясе өлкәсендә эшләгән рус галимнәре һәм аларның хезмәтләре турында кыскача сөйләгез.
18. Диалектларны өйрәнүнең нинди методларын беләсез?
19. Хәзерге чорда диалектология фәне алдына заман нинди мөһим бурычлар куя?
20. Кайсы диалектта яңгырау тартыкларның саңгыраулашлы киң таралган? Нинди яңгырау тартыклар саңгыраулаша? Һәр очракка мисаллар китерегез.
21. Кайсы диалектта дифтонгларның монофгонглашуы киң таралган? Нинди дифтонглар монофтонглашалар? Һәр очракка мисаллар ките¬регез.
22. Җирле диалект һәм сөйләшләрдә [а] сузыгының нинди вариантлары яши? Мисаллар китерегез.
23. Көнбатыш Себер татарлары диалектында нинди сузык һәм тартык авазлар

кулланылмыйлар? Җавабыгызны конкрет мисаллар белән дәлилләгез.
24. Урта диалектка хас булган гомуми фонетик үзенчәлекләрне мисаллар китереп аңлатыгыз.
25. Диалекталь лексиканың төп төркемнәреннән өч-дүрт мисал китерегез.
26. Үзләренең тарихи үсеш этабында телләр нинди баскычлар үткәннәр?
27. Мишәр диалектына хас булган гомуми морфологик үзенчә¬лекләрне
28. Диалектологиядә нинди термин һәм төшенчәләр кулланыла? Аларга билгеләмә биреп, мисаллар китереп аңлатыгыз.
29. Төрле сөйләшләрдә фигыльнең нинди формалары кулланыла?
30. Диалектологияне өйрәнүдә студентлар ничек катнаша ала?

Тестовые задания

1. Диалектология – ул
а) Тел белеменең диалектларны өйрәнүче бүлеге.
ә) Тел белеменең җирле төбәкләрдә яшәп килә торган җанлы сөйләм телен өйрәнүче бер тармагы.
б) Тел белеменең диалектологик сүзлекләр һәм атласлар төзүче бер тармагы.

2. Диалектология фәненең билгеле бер территориядә таралыш белән бәйле төп төшенчәләре:
а) урынчылык, сөйләш, диалект;
ә) диалект, диалектизм;
б) фонетик, морфологик, лексик диалектизмнар.

3. Татар теленең диалектларга бүленеше нинди принципка нигезләнә?
а) тарихи-лингвистик;
ә) территориаль-лингвистик;
б) тарихи-грамматик.

4. Лексик диалектизмнар – ул
а) төрле аваз тәңгәллекләре;
ә) морфологик категорияләрнең мәгънә төсмерләрендәге аерымлыклар;
б) әдәби телдә булмаган, бары сөйләшләрдә генә күзәтелә торган сүзләр.

5. Урта диалектка караган сөйләшләр:
а) казан арты сөйләшләре, минзәлә сөйләше, тепекәй сөйләше;
ә) стәрлетамак сөйләше, сергач сөйләше, темников сөйләше;
б) тубыл сөйләше, яүштә-чат сөйләше, түмән сөйләше.

6. Башкортстанда таралган сөйләшләр:
а) саз ягы сөйләше, чистай сөйләше, сыркыды сөйләше;
ә) байкыбаш сөйләше, бөре сөйләше, турбаслы сөйләше;
б) шарлык сөйләше, бәрәңге сөйләше, темников сөйләше.

7. Керәшен татарлары сөйләшләре нинди диалектка карый?
а) Көнбатыш диалектка;
ә) Көнчыгыш диалектларга;
б) Урта диалектка.

8. Тепекәй сөйләше Башкортстанның кайсы районнарында таралган?
а) Авыргазы, Чишмә, Миякә, Стәрлебаш, Туймазы;

ә) Илеш, Чакмагыш, Кушнаренко;
б) Гафури, Ишембай, Стәрлетамак.

9. Башкортстандагы стәрлетамак сөйләшен өйрәнүче галимә –
а) Д.Б. Рамазанова;
ә) Т.Х. Хәйретдинова;
б) Ф.С. Сафиуллина.

10. “Себер татарлыры диалекты” сүзлегенең авторы –
а) Л. Җәләй;
ә) Л.Т. Мәхмүтова;
б) Д.Г. Тумашева.

11.Татар теленең диалектологик атласы ничә томнан тора һәм нинди ысул белән тупланган материалга нигезләнә?
а) 2 томнан, линвистик география ысулы;
ә) 3 томнан, анкета ысулы;
б) 5 томнан, линвистик география ысулы.

12. [а] авазын [о] якынайтып әйтү, [къ], [гъ] авазларының булмавы, [ч], [ж] авазларының [тч], [дж] якын булуы, [ц(тс)] авазларының булуы. Бу үзенчәлекләр нинди диалектка хас?
а) Көнчыгыш диалект;
ә) Урта диалект;
б) Көнбатыш диалект.

13. Фонетик диалектизмнар – ул
а) төрле аваз тәңгәллекләре;
ә) морфологик категорияләрнең мәгънә төсмерләрендәге аерымлыклар;
б) әдәби телдә булмаган, бары сөйләшләрдә генә күзәтелә торган сүзләр.

14. Көнбатыш диалектка караган сөйләшләр:
а) казан арты сөйләшләре, минзәлә сөйләше, тепекәй сөйләше;
ә) стәрлетамак сөйләше, сергач сөйләше, темников сөйләше;
б) тубыл сөйләше, яүштә-чат сөйләше, түмән сөйләше.

15. Башкортстандагы керәшен татарлары сөйләше ничек атала?
а) байкыбаш сөйләше;
ә) бакалы сөйләше;
б) бөре сөйләше.

16. Мишәр диалекты Башкортстанның кайсы районнарында таралган?
а) Авыргазы, Чишмә, Миякә, Стәрлебаш, Туймазы;
ә) Илеш, Чакмагыш, Кушнаренко, Яңавыл;
б) Гафури, Ишембай, Стәрлетамак.

17. [ао] авазы, [къ], [гъ] авазларының булуы, [ч], [ж] авазларының [тч], [дж] кушык авазларга охшамавы, й нең җ ләштерелүе, инфинитивның күп вариантлы булуы. Бу үзенчәлекләр нинди диалектка хас?
а) Көнчыгыш диалект;
ә) Урта диалект;
б) Көнбатыш диалект.

18. Башкортстандагы тепекәй сөйләшен өйрәнүче галимә –
а) Д.Б. Рамазанова;
ә) Т.Х. Хәйретдинова;
б) Ф.С. Сафиуллина.

19. Түбәндәге сүзләрнең кайсысы әдәби тел нормасы?
а) пашалтай;
ә) йышым;
б) йон оек.

20. Түбәндәге сүзләрнең кайсысы әдәби тел нормасы?
а) тигәнәк;
ә) дегәнәк;
б) кырмавык.

21. Түбәндәге сүзләрнең кайсысы әдәби тел нормасы?
а) кәмә, ким;
ә) кимә, кәм;
б) көймә, ким.

22. Түбәндәге сүзләрнең кайсысы әдәби тел нормасы?
а) (укырга) барырга;
ә) (укырга) бармага;
б) (укырга) бармак.

23. Түбәндәге җөмләләрнең кайсысы әдәби тел нормасы буенча?
а) Бүген синме килдең?
ә) Синме бүген килдеңме?
б) Бүген син килдеңме?

24. Түбәндәге җөмләләрнең кайсысы әдәби тел нормасы буенча?
а) Паласы эштә булыр.
ә) Малае эштә, ахрысы.
б) Малае эштә пулыр.

25. Ишимбай р-да Түбән Әрмет, Янурыс, Тугай, Гафури р-да Ялгызкаен, Үтәк, Стәрлетамак р-да Алатана авылларында таралган сөйләш -
а) Сафакүл сөйләше;
ә) Тепекәй сөйләше;
б) Учалы сөйләше.

26. Бөре сөйләше нинди галим ягыннан өйрәнелә?
а) Л.Т. Мәхмутова;
ә) Р. Әхмәтҗанов;
б) Ф. Баязитова.

27. 1994 елда Ф. Баязитова һәм З.Р. Садыкова Башкортстанның Иглин, Нуриман р-ның авылларында татар теленең урта диалектка караган сөйләш ачалар. Нинди ул сөйләш булган?
а) Турбаслы сөйләше;
ә) Минзәлә сөйләше;
б) Касыйм сөйләше.

28. Керәшен татарлары сөйләше нинди төркемгә карый?
А) Златоуст, Пермь сөйләшләре;
Ә) Турбаслы, Әстерхан сөйләшләре;
Б) Түбән Кама, Казан арты районнарында.
29. Түбән Новгород, Пенза, Саратов, Самара, Ульяновск өлкәләрендә нинди диалект таралган?
А) Урта диалект;
Ә) Бараба диалекты;
Б) Мишәр диалекты;
В) Том диалекты.

30. Мишәрләрнең язма тарихта билгеле булган иң борынгы яшәгән җире
А) Идел елгасы;
Ә) Кама елгасы;
Б) Цна һәм Мокша елгалары;
В) Пьяна елгасы.

31. Нинди сөйләштә пумыч-өмә, кабак- капка төбе, мешке-эремчек кебек сүзләр кулланылалар?
А) ләмбрә сөйләше;
Ә) шарлык сөйләше;
Б) чүпрәле сәйләше;
В) сыркыды сөйләше.

32. “Көньяк-көнбатыш Башкортстандагы татар сөйләшләре формалашу” хезмәтенең авторы
А) Д.Г. Тумашева;
Ә) Г.Х. Әхәтов;
Б) Х.Ч. Алишина;
В) Д.Б. Рамазанова.

33. Тәлти - тел бистәсе, чәйкәндек - ашлы су, ардаклы - хөрмәтле, хыйтлык - авырлык, ануз - барыбер кебек сүзләр нинди диалектта кулланылалар?
А) стәрлетамак сөйләше;
Ә) чистай сөйләше;
Б) чистай керәшеннәре сөйләше;
В) мәләкәс сөйләше.

34. Күрсәтү алмашлыклары ваты (менә), ватыкай, ваны (әнә), выты нинди сөйләшкә карыйлар?
А) Түбән Кама сөйләше;
Ә) Златоуст сөйләше;
Б) Темников сөйләше;
В) Ләмбрә сөйләше.

35. Сыркыды авылы сөйләше нинди төркемгә керә?
А) ч-лаштыручы;
Ә) ш-лаштыручы;
Б) ө-лаштыручы;
В) ц-лаштыручы.

36. Көнчыгыш диалект термины беренче мәртәбә кем тарафыннан кертелгән?
А) И. Гиганов;
Ә) В.В. Радлов;
Б) С. Әмиров;
В) Л. Җәләй.

37. Көнчыгыш диалектка нинди өлкәләр керә?
А) Уфа, Стәрлетамак, Томск, Челябинск;
Ә) Төмән, Казан, Әлмәт, Омск;
Б) Төмән, Томск, Омск, Новосибирск;
В) Новосибирск, Омск, Түбән Новгород.

38. Тастымал - табын, той айтышу - кыз килешү, пылпай – симез, чаил -явыз кебек лексик берәмлекләр нинди диалектка карый?
А) Мишәр диалекты;
Ә) Тубыл-иртыш диалекты;
Б) Том диалкты;
В) Бараба диалекты.

39. Яүштә-чат һәм калмак сөйләшләре нинди диаклектка карыйлар?
А) Том диалекты;
Ә) Мишәр диалекты;
Б) Бараба диалекты;
В) Урта диалект.

40. Миншәк - пиджак, мәгәләй - бияләй, мурун - борын тартыклар үзенчәлеге нинди сөйләшкә карый?
А) Мишәр диалекты;
Ә) Бараба диалекты;
Б) Том диалекты;
В) Тубыл-иртыш диалекты.

41. Тевриз сөйләше кайсы диалектка керә?
А) Мишәр диалекты;
Ә) Урта диалект;
Б) Том диалекты;
В) Тубыл-иртыш диалекты.

42. Йолаларга караган сүзләр: ҡарға ботҡасы, сандыҡ арбасы, ҡыз арты, арчилар, туй башы. Нинди сөйләшкә карыйлар?
А) турбаслы сөйләше;
Ә) тепекәй сөйләше;
Б) златоуст сөйләше;
В) камышлы сөйләше.

43. Кайсы сөйләш урта диалектка карамый?
А) нократ сөйләше;
Ә) балтач сөйләше;
Б) бастан сөйләше;
В) дөрес җавап юк.

44. Ничәнче елларда Ә.Ә. Юлдашев ягыннан учалы типтәрләре сөйләше өйрәнелә?

А) 1937-1940;
Ә) 1940-1950;
Б) 1900-1920;
В) 1996-2001.

45. Туй йолаларына караган тарту, бирнә, түрәләп чыгу, аш арбасы сүзләре нинди сөйләшкә карыйлар?
А) Минзәлә сөйләше;
Ә) Мамадыш сыйләше;
Б) Татар-каракалпаклар сөйләше;
В) Дөрес җавап юк.

Защита реферата

Темы рефератов:
1. Касыйм татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
2. Астрахань татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
3. Алабуга татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
4. Карагаш татарлары, зензели татарлары һәм юрт татарлары (астрахань ногайлары): тарих, тел һәм рухи мирас.
5. Нагайбәк татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
6. Нократ-Кистем (Чепца буе) татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
7. Пермь (гайнә) татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
8. Бараба татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
9. Көньяк Урал һәм Урал арты татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
10. Сафакүл татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
11. Красноуфим татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
12. Башкортстан татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
13. Керәшен татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
14. Ырынбур татарлары: тарих, тел һәм рухи мирас.
15. Н.Ф. Катанов һәм татар диалектологиясе.
16. В.В.Радлов һәм татар диалектологиясе.
17. С.Е.Малов һәм татар диалектологиясе.
18. Л.Җ.Җәләй һәм татар диалектологиясе.
19. Д.Г.Тумашева һәм татар диалектологиясе.
20. Күренекле татар диалектологлары (Г.Н.Әхмәров, Җ.Җ.Вәлиди, Л.Т.Мәхмүтова, Г.Х.Әхәтов)

Выступление с докладом по спецвопросу

1. Минзәлә сөйләше, аның урынчылыклары (урта, әгерҗе, янавыл, бәләбәй) һәм аларның төп тел үзенчәлекләре.
2. Бөре сөйләше һәм аның төп тел үзенчәлекләре.
3. Турбаслы сөйләше һәм аның төп тел үзенчәлекләре.
4. Златоуст сөйләше һәм аның төп тел үзенчәлекләре.
5. Бакалы керәшеннәре сөйләше. Бу сөйләшнең төп тел үзенчәлекләре.
6. Тепекәй сөйләше һәм аның төп тел үзенчәлекләре.
7. Учалы татарлары (типтәрләре) сөйләше һәм аның төп тел үзенчәлекләре.
8. Көнбатыш диалектның Башкортстанда таралган сөйләшләре. Бу сөйләш вәкилләренең этник формалашуында уртак һәм аерымлы яклар.
9. Байкыбаш сөйләше, аның төп тел үзенчәлекләре.
10. Стәрлетамак сөйләше, аның төп тел үзенчәлекләре.

Проверочная работа

1. Составить портрет диалектного слова.
Выбранное студентом диалектное слово проверяется по всем диалектным словарям. При этом рассматриваются следующие вопросы: наличие/отсутствие в словаре; значение (-ия) слова; системные связи (если возможно отследить); географическая отнесенность; грамматические, стилистические пометы и др.
2. Составить портрет родного говора.
а) записать на диктофон и цифровую камеру речь пожилых людей, людей среднего возраста, молодежи, детей школьного и дошкольного возраста;
б) записать речь людей без образования, имеющих образование: среднее, среднеспециальное, высшее. Речь должна быть монологическая или диалогическая, спонтанная, не подготовленная заранее, это должна быть непринужденная беседа: диктофон, видеокамеры и т.д. не должны стеснять говорящего и настраивать его на искусственную речь. Представить паспортные данные носителя говора: фамилию, имя, отчество, возраст, пол, образование.
в) записать произведения устного народного творчества: народные песни, частушки, прибаутки, пословицы и поговорки.
3. Проанализировать записанные тексты по следующему плану:
5. Лексические особенности говора представить в виде словаря с определением значения и типа диалектного слова: собственно-лексическое, семантическое, этнографическое, лексико-словообразовательное.
6. Фонетические черты говора:
а) гласные звуки.
б) согласные звуки:
7. Морфологические черты говора.
а) объяснить диалектные особенности рода имени существительного; в склонении существительных; падежных суффиксах существительных в единственном и во множественном числе:
б) выделить характерные для говора формы местоимений;
в) указать особенности образования склонения и употребления числительных; прилагательных;
г) отметить диалектные черты в спряжении глагола, в образовании повелительного наклонения, в употреблении прошедшего времени, возвратных глаголов, инфинитива;
д) выявить особенности причастий и деепричастий;
8. Синтаксические черты говора:
а) обратить внимание на особенности в построении словосочетаний;
б) в построении предложений: деепричастие в роли сказуемого; согласование подлежащего со сказуемым, особенности в употреблении частиц, предлогов; союзов и другое.
На основании проведенного анализа определить к какому диалекту относится данный говор.

Нарисовать лингвистическую (диалектологическую) карту своего района.

Перечень вопросов к зачету
1. Фән буларак диалектология. Аның өйрәнү объекты, әһәмияте. Башка фәннәр белән бәйләнеше.
2. Татар диалектологиясенең төп төшенчәләре. Диалектизм һәм аның төрләре.
3. Диалектологиянең төп методлары һәм алымнары. Диалекталь материалны туплау

һәм өйрәнү методикасы.

4. Әдәби сөйләм, гади сөйләм һәм диалекталь сөйләм.
5. Татар теленең диалектлары һәм аларның географик таралышы.
6. Нигез диалект мәсьәләсе. Диалектларны билгеләү принциплары.
7. Күренекле татар диалектологлары (Л.Җәләй, Л.Т.Мәхмүтова, Г.Х.Әхәтов).
8. Урта диалект һәм аның сөйләшләргә бүленеше. Географик таралышы һәм аның төп лингвистик билгеләре.
9. Казан арты сөйләшләре группасы. Аның географик таралышы, кыскача формалашу тарихы, төп тел үзенчәлекләре.
10. Минзәлә сөйләше, аның урынчылыкларга бүленеше. Аларның географик таралышы, кыскача формалашу тарихы, төп тел үзенчәлекләре.
11. Татар теленең Башкортстан Республикасында таралган урта диалект сөйләшләре, аларга гомуми характеристика.
12. Күренекле татар диалектологлары. (Д.Б.Рамазанова, Ф.С.Баязитова, З.Р.Садыкова, Т.Х.Хәйретдинова, Ф.Ю.Юсупов, Л.Ш.Арсланов)
13. Минзәлә сөйләшенең Башкортстан Республикасындагы урта һәм янаул урынчылыклары. Аның географик таралышы, кыскача формалашу тарихы, төп тел үзенчәлекләре.
14. Татар теленең диалектологик атласы һәм сүзлекләре. Татар теленең аңлатмалы сүзлегендә диалекталь лексиканың бирелеше.
15. Бакалы керәшеннәре сөйләше. Аның географик таралышы, кыскача формалашу тарихы, төп тел үзенчәлекләре.
16. Мишәр диалекты һәм аның сөйләшләргә бүленеше. Географик таралышы. һәм аның төп лингвистик билгеләре.
17. Татар теленең Башкортстан Республикасында таралган мишәр диалекты сөйләшләренә гомуми характеристика.
18. Себер татарлары диалекты һәм аның сөйләшләргә бүленеше. Географик таралышы һәм аның төп лингвистик билгеләре.
19. Хәзерге татарлар. Аларның этно-демографик хәле. Этник, лингвистик һәм территориаль төркемнәре.
20. Д.Г.Тумашеваның татар сөйләшләрен өйрәнү бүенча гыйльми эшчәнлеге. “Себер татарлары диалектлары сүзлеге”.

3. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю), описание шкал оценивания

Объем и уровень сформированности компетенций целиком или на различных этапах у обучающихся оцениваются по результатам текущего контроля количественной оценкой, выраженной в рейтинговых баллах. Оценке подлежит каждое контрольное мероприятие.

При оценивании сформированности компетенций применяется четырехуровневая шкала «неудовлетворительно», «удовлетворительно», «хорошо», «отлично».

Максимальный балл по каждому виду оценочного средства определяется в рейтинг-плане и выражает полное (100%) освоение компетенции.

Уровень сформированности компетенции «хорошо» устанавливается в случае, когда объем выполненных заданий соответствующего оценочного средства составляет 80 - 100%; «удовлетворительно» – выполнено 40 - 80%; «неудовлетворительно» – выполнено 0 - 40%

Рейтинговый балл за выполнение части или полного объема заданий соответствующего оценочного средства выставляется по формуле:

Рейтинговый балл = k × Максимальный балл,

где k = 0,2 при уровне освоения «неудовлетворительно», k = 0,4 при уровне освоения «удовлетворительно», k = 0,8 при уровне освоения «хорошо» и k = 1 при уровне освоения «отлично».
Оценка на этапе промежуточной аттестации выставляется согласно Положению о модульно-рейтинговой системе обучения и оценки успеваемости студентов БашГУ:
На зачете выставляется оценка:
• зачтено - при накоплении от 60 до 110 рейтинговых баллов (включая 10 поощрительных баллов),
• не зачтено - при накоплении от 0 до 59 рейтинговых баллов.

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретное занятие	Число занятий за семестр	Баллы	
			Минимальный	Максимальный
Модуль 1.				
Текущий контроль				**25**
1. Письменная работа	5	1		5
2. Работа на практических занятиях	3	5		15
3. Портрет диалектного слова, говора	5	1		5
Рубежный контроль				
Реферат	25	1		25
Модуль 2.				
Текущий контроль				**25**
1. Письменная работа	5	1		5
2. Работа на практических занятиях	3	5		15
3. Доклад по спецвопросу	5	1		5
Рубежный контроль				
Тестирование	25	1		25
Поощрительные баллы				
1. Публикация, доклад				4
2. Активное участие на практических				2
3. Атлас говора, диалекта				4
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				
1. Посещение лекционных занятий			**0**	**–6**
2. Посещение практических (семинарских, лабораторных занятий)			**0**	**–10**
Итоговый контроль				
зачет				

Результаты обучения по дисциплине (модулю) у обучающихся оцениваются по итогам текущего контроля количественной оценкой, выраженной в рейтинговых баллах. Оценке подлежит каждое контрольное мероприятие.

При оценивании сформированности компетенций применяется четырехуровневая шкала «неудовлетворительно», «удовлетворительно», «хорошо», «отлично».

Максимальный балл по каждому виду оценочного средства определяется в рейтинг-плане и выражает полное (100%) освоение компетенции.

Уровень сформированности компетенции «хорошо» устанавливается в случае,

когда объем выполненных заданий соответствующего оценочного средства составляет 80-100%; «удовлетворительно» – выполнено 40-80%; «неудовлетворительно» – выполнено 0-40%

Рейтинговый балл за выполнение части или полного объема заданий соответствующего оценочного средства выставляется по формуле:

Рейтинговый балл = k × Максимальный балл,

где k = 0,2 при уровне освоения «неудовлетворительно», k = 0,4 при уровне освоения «удовлетворительно», k = 0,8 при уровне освоения «хорошо» и k = 1 при уровне освоения «отлично».

Оценка на этапе промежуточной аттестации выставляется согласно Положению о модульно-рейтинговой системе обучения и оценки успеваемости студентов УУНиТ:

На зачете выставляется оценка:

• зачтено - при накоплении от 60 до 110 рейтинговых баллов (включая 10 поощрительных баллов),

• не зачтено - при накоплении от 0 до 59 рейтинговых баллов.

При получении на экзамене оценок «отлично», «хорошо», «удовлетворительно», на зачёте оценки «зачтено» считается, что результаты обучения по дисциплине (модулю) достигнуты и компетенции на этапе изучения дисциплины (модуля) сформированы.